

Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра українського прикладного мовознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана
філологічного факультету
доц. Р.О. Крохмальний

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІТЕРАТУРНЕ РЕДАГУВАННЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
спеціальність	<u>035 Філологія</u>
спеціалізації	035.01 Українська мова та література 035.09 Фольклористика 035.10 Прикладна лінгвістика
факультет	<u>філологічний</u>

Львів – 2023 рік

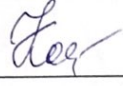
Робоча програма навчальної дисципліни «Літературне редагування: теорія і практика» для студентів 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізаціями 035.01 Українська мова та література, 035.09 Фольклористика, 035.10 Прикладна лінгвістика. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2023.

Розробник: Станкевич Н.І., канд. філол. наук, доцент катедри українського прикладного мовознавства.

Робоча програма розглянута на засіданні катедри українського прикладного мовознавства.

Протокол № 1 від “ 31 ” серпня 2023 року

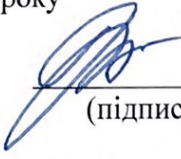
Завідувач катедри українського прикладного мовознавства

_____ (проф. Кочан І. М.)
(підпис)

“31” серпня 2023 року

Затверджено Вченою радою філологічного факультету.

Протокол № 1 від “31”серпня 2023 року

Голова
_____ (доц. Крохмальний Р.О.)
(підпис)

“31” серпня 2023 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>03 гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	Нормативна	
	Спеціальність <u>035 філологія</u> (шифр і назва)		
Модулів –	Спеціалізація: 035.10 Прикладна лінгвістика	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		2-й	-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента -	Освітньо-кваліфікаційний рівень:	16 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		88 год.	год.
	Індивідуальні завдання: год.		
	Вид контролю: залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання -

для заочної форми навчання -

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомити з основними теоретичними засадами літературного редагування, видами і галузями редагування, механізмом редакторського сприйняття тексту, етапами редагування, друкованими та інтернет-ресурсами інформаційно-довідкового характеру, а також виробити у студентів практичні навички редакторської роботи з текстом.

Досягнення цієї мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- з'ясувати теоретичні засади літературного редагування;
- допомогти студентам опанувати методiku аналізу та літературного редагування тексту;
- типізувати помилки, які трапляються в різного виду текстах;
- навчити студентів технічних та редакторських правок, необхідних для вдосконалення тексту;
- активізувати самоконтроль та самоаналіз під час роботи із власним науковим текстом;
- уміти відредагувати текст під час перекладу з іноземної мови на українську.

Унаслідок засвоєння теоретичних основ курсу з літературного редагування студенти мають:

а) знати:

- суть процесу літературного редагування, його складники, мету й завдання;
- основні характеристики тексту як продукту авторської діяльності та предмета сприймання і розуміння;
- види редагування та галузі редагування;
- способи оцінки, аналізу, контролю та виправлення авторського оригіналу;
- типологію помилок (логічних, мовних, композиційно-структурних, технічних).

У результаті навчання щодо вироблення практичних навичок роботи з навчальним текстовим матеріалом з різних галузей студенти мають:

б) уміти:

- оцінити якість тексту для редагування;
- знайти та виправити загальні помилки та помилки всіх мовних рівнів;
- внести редакторські та коректорські правки;
- здійснювати саморедагування власних текстів;
- редагувати тексти різних стилів.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ I. Теоретичні засади літературного редагування

Тема 1. Поняття терміна „редагування”. Наука едитологія. Види редагування (загальне і галузеве, нормативне і творче) Мета і завдання редагування. Суть понять: верифікація повідомлення, адаптація, адвербіалізація, нормалізація, рецепція, інтерпретація, уніфікація, політизація/деполітизація, метизація, естетизація). Галузі редагування. Аспекти редагування (літературне, технічне, художнє, наукове). Методи редагування. З історії редагування.

Тема 2. Текст як об'єкт редагування. Параметри наукового тексту. Особливості мови наукового, науково-навчального, газетно-публіцистичного, художнього тексту. Види текстів, які потребують редагування (паперові та електронні

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади літературного редагування												
<p>Поняття терміна „редагування”. Наука едитологія. Види редагування (загальне і галузеве, нормативне і творче) Мета і завдання редагування. Суть понять: верифікація повідомлення, адаптація, адвербіалізація, нормалізація, рецепція, інтерпретація, уніфікація, політизація/деполітизація, метизація, естетизація). Галузі редагування. Аспекти редагування (літературне, технічне, художнє, наукове). Методи редагування. З історії редагування.</p>		2	2			10						
<p>Текст як об’єкт редагування. Параметри наукового тексту. Особливості мови наукового, науково-навчального, газетно-публіцистичного, художнього тексту. Види текстів, які потребують редагування (паперові та електронні матеріали ЗМІ, книжкові видання, специфічні видання, тексти ділової документації, перекладні та ін.). Структури та функції тексту</p>		2	2			10						

(фактологічна, тематична, композиційна, архітектонічна, контактна). Оцінка та редакторський аналіз тексту (мовний та формально-логічний рівень). Межі втручання редактора в текст. Механізми редакторського сприйняття тексту.													
Разом – зм. модулів 1		4	4			20							
Модуль 2													
Змістовий модуль 2. Типологія помилок у тексті													
Поняття норми в редагуванні (види і типи норм). Значення поняття «помилка». Девіатологія. Психологічні причини авторських помилок. Логічність, точність, змістовність, об'єктивність як ознаки тексту. Види логічних помилок та способи їх усунення. Види помилок (інформаційні, модальні, фактичні, темпоральні, локальні, ситуативні, семіотичні, тезаурусні, сприйняттєві, атенційні). Текстові помилки.		2	2			12							
Класифікація мовних помилок. Лексичні норми. Типологія лексичних помилок (з досвіду редакторів). Морфологічні норми. Типові помилки		2	2			12							

вживання граматичних форм. Основні порушення синтаксичних норм. Стилiстичнi норми. Технiчнi норми: т. зв. «помилки сторiнки». Сучаснi бiблiографiчнi норми. Державнi стандарти щодо скорочень.												
Чистота мови: сучаснi параметри. Пошуки правильного i точного слова. Друкованi та iнтернет-ресурси, присвяченi українськiй мовi. Редакторськi майстернi: напрями дiяльностi. Онлайн-курси редакторiв.		2	2			10						
Разом – зм. модулiв 2		6	6			34						
Модуль 3												
Змiстовий модуль 3. Види редакторських i коректорських правок. Особливостi редагування текстiв рiзних стилiв												
Логiчнi та психологiчнi основи редагування. Чинники, що ускладнюють сприймання, читання. Психологiчнi механiзми полiпшення сприймання. Норми редагування. Правила правки. Аспекти взаємодiї автора й редактора.		2	2			12						
Робота з текстами рiзних стилiв. Нормативнi аспекти перекладу.		2	2			12						

Особливості редагування перекладу. Види коментарів, їхня роль, місце та правила подання.											
Технічні правки. Обов'язки коректора. Коректорські знаки. Контроль виправлень тексту.		2				4					
Технічні правки. Обов'язки коректора. Коректорські знаки. Контроль виправлень тексту.		2	2			10					
Разом – зм. модулів 3		6	6			34					
Всього		16	16			88					

матеріали ЗМІ, книжкові видання, специфічні видання, тексти ділової документації, перекладні та ін.). Структури та функції тексту (фактологічна, тематична, композиційна, архітектонічна, контактна). Оцінка та редакторський аналіз тексту (мовний та формально-логічний рівень). Межі втручання редактора в текст. Механізми редакторського сприйняття тексту.

МОДУЛЬ II. Типологія помилок у тексті

Тема 3. Поняття норми в редагуванні (види і типи норм). Значення поняття «помилка». Девіатологія. Психологічні причини авторських помилок. Логічність, точність, змістовність, об'єктивність як ознаки тексту. Види логічних помилок та способи їх усунення. Види помилок (інформаційні, модальні, фактичні, темпоральні, локальні, ситуативні, семіотичні, тезаурусні, сприйняттєві, атенційні). Текстові помилки.

Тема 4. Класифікація мовних помилок. Лексичні норми. Типологія лексичних помилок (з досвіду редакторів). Морфологічні норми. Типові помилки вживання граматичних форм. Основні порушення синтаксичних норм. Стилiстичні норми. Технічні норми: т. зв. «помилки сторінки». Сучасні бібліографічні норми. Державні стандарти щодо скорочень.

Тема 5. Чистота мови: сучасні параметри. Пошуки правильного і точного слова. Друковані та інтернет-ресурси, присвячені українській мові. Редакторські майстерні: напрями діяльності. Онлайн-курси редакторів.

МОДУЛЬ III. Види редакторських і коректорських правок. Особливості редагування текстів різних стилів.

Тема 6. Логічні та психологічні основи редагування. Чинники, що ускладнюють сприймання, читання. Психологічні механізми поліпшення сприймання. Норми редагування. Правила правки. Аспекти взаємодії автора й редактора.

Тема 7. Робота з текстами різних стилів. Нормативні аспекти перекладу. Особливості редагування перекладу. Види коментарів, їхня роль, місце та правила подання.

Тема 8. Технічні правки. Обов'язки коректора. Коректорські знаки. Контроль виправлень тексту.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5. Темати практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Дотримання орфографічних та пунктуаційних норм як фундаментальні вміння редактора. Основні орфографічні та пунктуаційні помилки (з досвіду редакторів).	2
2	Аналіз логіко-композиційної структури та мовної тканини текстів різних стилів і жанрів. Прогнозування завдань редактора та способів поліпшення тексту.	2
3.	Робота з текстами різних стилів. Виявлення та визначення характеру помилок у текстах, способи їх виправлення та шляхи вдосконалення тексту.	2
4.	Набуття навичок виправлення лексичних, граматичних і стилістичних помилок. Дотримання правил бібліографічного опису. Редакторська робота з текстами.	2
5.	Ознайомлення зі словниками-довідниками з культури мови, мовознавчими працями інформаційно-довідкового характеру, інтернет-сторінками, присвяченими українській мові, дописами і блогами, що містять поради з редакторського досвіду.	2
6.	Редакторські правки та зауваження. Саморедагування.	2
7.	Редагування перекладних текстів: досвід роботи редакторів, типові помилки. Лакуни. Практика коментування.	2

7.	Робота з текстом за допомогою коректорських знаків. Правила видимої правки.	2
----	--	---

Разом – 16 год.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Особливості редагування текстів різних видань (паперових та електронних).	4
2	Робота редактора і робота коректора: спільні та відмінні завдання.	4
3	Редагування власних текстів в українських письменників. Добір якнайточнішого слова.	8
4	Практика структурування текстів різних стилів. Рубрикація.	6
5.	Практика внесення коректорських правок	8
6	Особливості редагування наукового тексту	10
7.	Особливості редагування журналістського тексту	8
8	Особливості редагування художнього тексту	10
9	Редагування перекладу	10
10	Редагування текстів в інтернеті	10
11	Друковані довідники, мовні поради, словники з культури мови	10
12	Онлайн-ресурси з культури мови	8

Разом – 88

7. Індивідуальні завдання

Повідомлення (як виступ чи PowerPoint презентацію) про одне із друкованих видань довідкового характеру або інтернет-ресурс; навести приклади найбільш актуальних мовних порад.

Редагування тексту (наукового, художнього, публіцистичного), а також тексту, перекладеного з іноземної мови самостійно або поданого викладачем.

Список використаної літератури з курсової роботи, оформленої відповідно до сучасних вимог (мінімум 3 сторінки).

Редакторський аналіз тексту (наукового, художнього, публіцистичного), його рецензування та критичні зауваження.

8. Методи навчання: аналітичний, синтетичний, проблемно-пошуковий.

9. Методи контролю

Редакторська робота з текстом, його правка і вдосконалення; залікова презентація виправленого наукового, публіцистичного чи художнього (перекладного) тексту.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так:
Аудиторна робота (діяльність на практичних заняттях) – 30 балів.
Проектні роботи відповідно до тем курсу (7 робіт) – 70 балів.
Підсумкова максимальна кількість балів 100.

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Друковані та онлайн-ресурси з культури української мови, словники культури слововживання, словники довідники, мовні поради мовознавців.

13. Рекомендована література

Основна

Кришталовська Т. Бути автором. Потаємний світ редакторства. Київ, 2021. 143 с.
Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. Львів, 2000. 236 с.
Зелінська Н.В. Теоретичні засади роботи редактора над літературною формою тексту (літературне опрацювання тексту). Київ : УМК ВО, 1989.
Іванченко Р.Г. Адекватність розуміння і ясність тексту. Київ, 1991.
Іванченко Р.Г. Літературне редагування. Київ, 1983. 247 с.

- Капелюшний А.О. Росіянізми в телевізійному мовленні і в газетному тексті. *Телевізійна й радіожурналістика* : зб. наук.-метод. праць. Львів : ЛНУ, 2000. Вип. 3. С. 359–368.
- Капелюшний А.О. Типологія журналістських помилок. Львів : ЛНУ, 2000.
- Крайнікова Т.С. Коректура. Київ : Наша культура і наука, 2005.
- Основи редагування перекладів / уклад. О. В. Ребрій. Харків, 2010. 88 с.
- Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. Львів : Афіша, 2001. 416 с.
- Пентилюк М. Мовленнєві помилки та принципи їх класифікації. *УМЛШ*. 2003. №3. С. 26–29.
- Різун В.В. Літературне редагування. Київ : Либідь, 1996. 240 с.
- Серажим К. С. Літературне редагування: навч. посіб. Київ, 2012. 142 с.
- Терлак З. Словник-довідник з пунктуації. Львів, 2019.
- Тимошик М.С. Видавнича справа та редагування : навч. посіб. Київ : Наша культура і наука, 2004.
- Фаріон І. Мовна норма: знищення, пошук, віднова (культура мовлення публічних людей) : монографія. Івано-Франківськ, 2013. 332 с.
- Український правопис (2019). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>
- Додаткова:**
- Антисуржик /за ред. О.А. Сербенської. Львів, 2019. 304 с.
- Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. Київ, 1991.
- Білоус М., Сербенська О. Екологія українського слова. Практичний словничок-довідник. 2-ге вид., випр. і доп. Львів : Видавн. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. 88 с.
- Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. Київ, 2014.
- Дубчак О. Бачити українською. Слово в мовній картині світу. Київ, 2021. 336 с.
- Дубчак О. Перемагати українською. Про мову ненависті й любові. Київ, 2022. 144 с.
- Караванський С. Секрети української мови. Київ, 1994.
- Квітко І. С., Курдина З. І. Іван Огієнко – редактор і видавець. *Поліграфія й видавнича справа*. 1994. № 29. С. 182–187.
- Левкова А. Спільна мова. Як народжуються слова. Київ, 2020. 200 с.
- Лесюк М. Словник росізмів у сучасній українській мові (ненормована лексика). *Доля моєї мови* : наук.-популярне вид. Івано-Франківськ : Нова зоря, 2004. С. 214–252.
- Малярєнко Л. Л. Іван Франко – редактор. Львів : ЛДУ ім. І. Франка, 1970. 116 с.
- Непийвода Н. Сам собі редактор: Порадник з української мови. Київ, 1998.
- Партико З. В. Комп'ютеризація видавничого процесу : навч. посіб. Київ : Вища школа, 1996. 208 с.
- Пономарів О. Д. Культура слова: Мовностилістичні поради. Київ, 1999.
- Фаріон І. Мовна норма: пошук істини. Івано-Франківськ, 2017.

Шайнога О. Пантелеймон Куліш – видавець і редактор. *Книга і преса в контексті культурно-історичного розвитку українського суспільства*. Львів, 1995. С. 82–89.

PROMOVA, або Де ми помиляємося... / кер. проекту О. М. Демська-Кульчицька. Київ, 2006.

ПРОГРАМНІ ВИМОГИ

1. Поняття терміна „редагування”. Галузі і види редагування.
2. Мета і завдання редагування. Суть понять: верифікація повідомлення, адаптація, адвербіалізація, нормалізація, рецепція, інтерпретація, уніфікація, політизація/деполітизація, етизація, естетизація).
3. Норми і методи редагування.
4. Аспекти редагування (літературне, технічне, художнє, наукове).
Особливості літературного редагування.
5. Системно-структурна організація редакторської діяльності.
6. Текст як об’єкт редагування, його ознаки, параметри,
структура.
7. Види текстів, які потребують редагування (паперові та електронні матеріали ЗМІ, книжкові видання, специфічні видання, тексти ділової документації та ін.).
8. Особливості редагування текстів різних жанрів.
9. Особливості редагування перекладу.
10. Структури та функції тексту (фактологічна, тематична, композиційна, архітектонічна, контактна).
11. Технологія літературного редагування.
12. Оцінка та редакторський аналіз тексту (мовний та формально-логічний рівень).
13. Психологічні причини авторських помилок. Межі втручання редактора в текст.
14. Аспекти взаємодії редактора з автором.
15. Механізми редакторського сприйняття тексту.
16. Типологія помилок у тексті. Загальні, текстові та мовні помилки.
17. Норми і стандарти. Правила бібліографічного опису.
18. Точність та логічність: вияв у тексті.
19. Чистота мови: сучасні параметри. Вияв у тексті.
20. Друковані та інтернет-ресурси, присвячені українській мові. Редакторські майстерні: напрями діяльності.
21. Мета правки. Види правки. Правила видимої правки.
22. Основні коректорські знаки.